

Een roman over interculturele identiteit?

Vossenjacht van Racheda Kooijman

YVAN DE MAESSCHALCK

Verhalen over personages die op zoek gaan naar hun land van herkomst zijn er bij de vleet. *Het land van herkomst* (1935) van Eddy du Perron is daar vanzelfsprekend een opmerkelijk voorbeeld van, maar ook *Indische duinen* (1994) van Adriaan van Dis, de aangrijpende Neruda-roman *Malva* (2015) van Hagar Peeters en *Jaguarman* (2020) van Raoul de Jong zijn indringende (autobiografische) speurtochten naar het verdwenen of verloren vaderland. In *Vossenjacht*, de debuutroman van Racheda Kooijman, weigert de in Nederland geboren Nadia Smits, dochter van een Nederlandse moeder en Marokkaanse vader, aanvankelijk diens geboorteland te bezoeken, maar ze geeft uiteindelijk toe. Omdat haar – intussen hertrouwde – vader erop blijft aandringen en Reyn, met wie ze een onstuimige amoreuze verhouding beleeft, haar ertoe aanzet. Hoewel het boek leest als het verhaal van een onbevangen liefde, valt het ook, en misschien zelfs vooral, te lezen als een narratieve verkenning van het concept identiteit. Met de duidelijke bedoeling het te herdenken, herijken en onmiskenbaar ook te problematiseren.

Helemaal in het begin lijkt het voor de vrouwelijke ik-verteller om een vrij rechtlijnig begrip te gaan: 'Mijn naam is de belichaming van mijn half-Nederlandse, half-Marokkaanse identiteit: voor de helft het één, voor

de helft het ander' (p. 20). Alsof identiteit het resultaat zou zijn van een eenvoudige biologisch bepaalde optelsom. Maar een reis naar Marokko en een aantal obligate familiebezoeken later wordt de invulling ervan heel wat genuanceerder: 'Zo buitenlands als ik me altijd heb gevoeld, zo Nederlands voel ik me nu. Ik was niet buitenlands, ik was gewoon anders. Altijd en overal, maar vooral hier. Vrouw gaat naar Marokko om haar Marokkaanse wortels te vinden en komt erachter dat die wortels er nooit zijn geweest' (p. 197). Of hoe ook ontkenningen, leemtes, confrontaties en voortschrijdend inzicht deel uitmaken van een gelaagde en per definitie veelkantige psychosociale realiteit.

Op weg naar Fez, een koninklijke stad met een bewogen geschiedenis, komt een kraai ter hoogte van de bus vliegen: 'Op dezelfde koers als onze bus, mee met mij. Ik wijs Reyn op het beest. Lachend kijkt hij de kraai na, die op dat moment de route van de bus laat voor wat het is en uit het zicht verdwijnt' (p. 201). Of hier geknipoogd wordt naar de scène waarin Tibeert een Sint-Maartensvogel aan zijn linkerkant ziet meevliegen, weet ik niet. En ook elders in de roman, op de namen Reyn/Reynaerd en Hermelien, en een prikkelende door hen nagespeelde vossenjacht na, zijn de verwijzingen naar het Reynaertverhaal waterdun of afwezig. Maar wie zich onderdompelt in dit verhaal, zal in ieder geval een bewogen reis hebben gemaakt door een Noord-Afrikaans vaderland dat even divers is als het multiculturele Nederland waarvan het hoofdpersonage afkomstig is. Misschien is dat de reden waarom Nadia er pas in Marokko achter komt dat de Amsterdamse Reyn, behalve haar minnaar, ook de vader is die ze 'had willen hebben': 'Hij is de afgelopen maanden mijn wortels gaan versterken, de wortels die mijn vader had moeten versterken. Reyn heeft voor elkaar gekregen wat mijn vader eigenlijk had moeten doen, maar nooit heeft gedaan' (p. 204).

Racheda Kooijman, *Vossenjacht*, Amsterdam, Uitgeverij Orlando, 2021, 239 p.
